

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ

1. Γενικές έννοιες του φαινομένου της οζονόσφαιρας	19
2. Η εξασθένιση της στοιβάδας του όζοντος	34
3. Ο χαρακτήρας του φαινομένου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην οζονόσφαιρα	45
4. Ανθρώπινες δραστηριότητες που προκαλούν αιτίες ρύπανσης. Η φύση αυτών των δραστηριοτήτων	56
5. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φαινομένου ρύπανσης	69
6. Το νομικό καθεστώς της ατμόσφαιρας και της οζονόσφαιρας	74
7. Υπεράσπιση του περιβάλλοντος και διπλωματική προστασία	91
8. Η αναπτυσσόμενη εξέλιξη των δραστηριοτήτων για ένα κοινό αγαθό. Οζονόσφαιρα και απόδοση ευθυνών	94
9. Επιθέσεις κατά του περιβάλλοντος ως απόπειρες στην ασφάλεια κατά της ανθρωπότητας	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

1. Εισαγωγή	103
2. Η υπόθεση Trail Smelter	111
3. Οι αρχές ν. 6 και ν. 21 της Διακήρυξης της Στοκχόλμης	114
4. Η ισότιμη χρήση των κοινών πηγών και η ατμοσφαιρική ρύπανση	122
5. Η έννοια των όξινων βροχών. Η σύμβαση της Γενεύης στις 13 Νοεμβρίου του 1979 για την ατμοσφαιρική ρύπανση	124
6. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το παγκόσμιο κλίμα	127
7. Η διάσκεψη του Κιότο για τις κλιματολογικές αλλαγές	153
8. Οζονόσφαιρα και κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας	173

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ

1. Εισαγωγή	181
2. Η υιοθέτηση των πρώτων κανόνων για τη ρύθμιση της παραγωγής και της χρήσης ορισμένων χλωροφθοριούχων ανθράκων	182
Α) Ευρωπαϊκή Ένωση	182
Β) Νομικά μέτρα που πάρθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και σε άλλα κράτη	189
Γ) Οι ενέργειες των διεθνών οργανισμών	190
3. Οι διεθνείς συμφωνίες	193
Α) Η σύμβαση της Βιέννης (2 Μαρτίου 1985) για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος	193
Β) Το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ (16 Σεπτεμβρίου 1987) για τις ουσίες που εξασθενούν τη ζώνη του όζοντος	196
Γ) Κοινά χαρακτηριστικά και σκοποί των δύο συμφωνιών	201
4. Εξελίξεις στον τομέα διεθνούς συνεργασίας	202
Α) Ενέργειες των διεθνών οργανισμών	202
Β) Η σύνδεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη σύμβαση της Βιέννης και στο Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ και οι σχετικές ευρωπαϊκές διατάξεις	205
Γ) Νομοθετικά μέτρα υιοθετημένα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και σε άλλα κράτη	208
5. Μέτρα προφύλαξης – The precautionary measures	210

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΟΥ ΜΟΝΤΡΕΑΛ

1. Εισαγωγή	215
2. Θεσμικές διατάξεις – Διασκέψεις των συμμετεχόντων μελών	217
3. Γενικές διατάξεις της σύμβασης σχετικά με την υιοθέτηση τροποποιήσεων, Πρωτοκόλλων και συνημμένων	223
4. Διαδικασίες για την αναθεώρηση των μέτρων διευθέτησης των μολυσμένων εγκαταστάσεων παραγωγής: Τροποποιήσεις και «ρυθμίσεις» του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ	225
5. Οι διαδικασίες αποφάσεων και οι προς ανάπτυξη χώρες	231

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Εισαγωγή	239
2. Υποχρέωση συνεργασίας στον έλεγχο και στη μείωση της μόλυνσης στην οζονόσφαιρα	241
3. Συνεργασία στις επιστημονικές έρευνες	242
4. Όρια γενικού χαρακτήρα στα αποτελέσματα επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Κανόνες του διεθνούς δικαίου σχετικά με τα περιβαλλοντολογικά αποτελέσματα των επιστημονικών και τεχνολογικών ερευνών	247
5. Υποχρεώσεις πληροφόρησης	254
6. Ευθύνη από πυρηνικά ατυχήματα	263
7. Υποχρέωση πληροφόρησης του καταναλωτή σχετικά με το πρόβλημα του όζοντος	266

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΝΑ ΕΛΕΓΧΟΥΝ ΤΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΗΣ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ

1. Εισαγωγή	269
2. Η φανέρωση των διαφορετικών χαρακτηριστικών ενεργειών που προκαλούν τη μόλυνση της οζονόσφαιρας	272
3. Η ζημιά	275
4. Το πρόβλημα της φανέρωσης των τροποποιήσεων της οζονόσφαιρας θεωρημένες di per sé	278

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΟΛΥΣΜΕΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

1. Εισαγωγή	283
2. Τρόπος πραγματοποίησης του ελέγχου και μείωσης των μολυσμένων εκβολών	285
3. Ισότητα, γενική χρήση και υιοθέτηση των υποχρεώσεων των κρατών σχετικά με την παραγωγή και την κατανάλωση των ατμοσφαιρικών ουσιών	288
4. Γενικό καθεστώς μέτρων ρύθμισης συγκροτημένα από το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ	291
5. Βιομηχανικός ορθολογισμός	293

6. Νέο γενικό καθεστώς των μέτρων ρύθμισης στη βάση των «ρυθμίσεων» και τις εγκρινόμενες τροποποιήσεις κατά τη διάρκεια συναντήσεων από τα συμβαλλόμενα μέλη 295
7. Ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις ουσίες που μειώνουν τη στοιβάδα του όζοντος 299

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΤΑΔΟ

ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Εισαγωγή 307
2. Το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ και η κατάσταση των χωρών προς το δρόμο ανάπτυξης 308
3. Μέτρα ρύθμισης: Ειδικό καθεστώς υιοθετημένο για τις χώρες υπό ανάπτυξη 310
4. Τεχνική και οικονομική βοήθεια 313
- Α) Οικονομική βοήθεια – Χρηματικά κονδύλια 313
- Β) Τεχνική βοήθεια και μεταφορά τεχνολογίας 323
- Γ) Οι ρυθμίσεις «ισότητας» υιοθετημένες από το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ 325

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΘΕΜΙΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΞ ΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1. Εισαγωγή 329
2. Διαδικασία για την επιβεβαίωση της παραβίασης των διατάξεων του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ 332
3. Συνέπειες από την παραβίαση των υιοθετημένων υποχρεώσεων από το Πρωτόκολλο 337
4. Λύση των σχετικών διαφορών για την ερμηνεία και την εφαρμογή της σύμβασης και των σχετικών Πρωτοκόλλων 339
5. Η διαδικασία διαιτησίας 341

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ*ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ-ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
ΤΗΣ GATT/ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1. Εισαγωγή	345
2. Σχετικά μέτρα στο διεθνές εμπόριο των ρυθμισμένων ουσιών	346
3. Οι σκοποί αυτών των μέτρων και το ευσυμβίβαστο με τις διατάξεις της GATT	349
4. Υποχρεώσεις μείωσης της παραγωγής και κατανάλωσης των ρυθμισμένων ουσιών και τα τρίτα κράτη	360

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΝΑΦΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ

1. Εισαγωγή	363
2. Η συμφωνία της Νάφτας και η προστασία του περιβάλλοντος	365
3. Περιβαλλοντολογικές «εξαιρέσεις» στη Νάφτα	368
4. Εναρμόνιση των περιβαλλοντολογικών στάνταρντ ανάμεσα στα μέρη της Νάφτας	374

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

1. Εισαγωγή	387
2. Περιορισμοί για την ανάκληση της έννοιας της κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας	388
3. Υποχρέωση των κρατών να μην προκαλούν βαριές ζημιές μόλυνσης στα άλλα κράτη	390
4. Περιορισμοί της προστασίας και επιβεβαίωση σε σχέση με το πρόβλημα ρύπανσης της οζονόσφαιρας	395
5. Υποχρέωση των κρατών να μην προκαλούν ζημιές στο περιβάλλον. Τα ονομαζόμενα: Global commons	399
6. Τα ενδιαφέροντα των κρατών για τη διαφύλαξη των οικοσυστημάτων και των ουσιαστικών φυσικών διαδικασιών	406
7. Η φύση της υποχρέωσης των κρατών για την προστασία της οζονόσφαιρας	428
8. Τα όρια ανάκλησης της αρχής της «ίσης» χρήσης των κοινών πηγών	434
9. Υποχρεώσεις ελέγχου και μείωσης της παραγωγής και της κατανάλωσης των κατεστραμμένων ουσιών του όζοντος	438

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

1. Από την UNCED στην UNGASS	441
2. Οι παγκόσμιες συμφωνίες για τη βιώσιμο ανάπτυξη	452
3. Τα ανθρώπινα δικαιώματα της βιώσιμου ανάπτυξης	458
4. Επιστημονική – τεχνολογική συνεργασία και το δίκαιο στη βιώσιμη ανάπτυξη	465
5. Η επιστημονική και τεχνική συνεργασία ως όργανο για την προστασία του περιβάλλοντος	468
6. Διεθνή έγγραφα που έχουν ως σκοπό την πραγματοποίηση της διεθνούς βιώσιμου ανάπτυξης	473

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑ

1. Ανταρκτική και προστασία του περιβάλλοντος	479
2. Οι εκτιμήσεις περιβαλλοντολογικής επιδράσεως	490

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΟΖΟΝΟΣΦΑΙΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

– Trail Smelter case (United States v.Canada) Arbitral Tribunal, 1941	545
– Declaration of the United Nations conference on the human environment (Stockholm 1972)	546
– Σύμβαση για την προστασία της στοιβάδας του όζοντος, Βιέννη, 22 Μαρτίου 1985 (N. 1818/88, ΦΕΚ Α' 253)	553
– Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στοιβάδα του όζοντος, Μόντρεαλ, 16 Σεπτεμβρίου 1987 (N. 1818/88, ΦΕΚ Α' 253)	568
– Τροποποίηση του Πρωτοκόλλου για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στοιβάδα του όζοντος, Λονδίνο, 29 Ιουνίου 1990 (N. 2110/1992, ΦΕΚ Α' 206)	580
– Τροποποίηση του Πρωτοκόλλου για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στοιβάδα του όζοντος, Κοπεγχάγη, 25 Νοεμβρίου 1992 (N. 2262/94, ΦΕΚ Α' 206)	594